

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 229/2023-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcov Rastislava Kaššáka a Miloša Maďara predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Petrom Bojdom, Fraňa Mojtu 43, Nitra, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 34 Ek 3729/2021 z 19. januára 2023 a takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **p r i j í m a** na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 34 Ek 3729/2021 z 19. januára 2023.
2. **O d k l a d á** vykonateľnosť uznesenia Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 34 Ek 3729/2021 z 19. januára 2023 v spojení s uznesením Okresného súdu Banská Bystrica sp. zn. 34 Ek 3729/2021 z 24. januára 2022 do právoplatnosti rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky.
3. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 14. marca 2023 domáha vyslovenia porušenia čl. 12 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a svojho základného práva na verejné prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať jej trovy konania. Súčasne navrhuje odložiť vykonateľnosť napadnutého uznesenia.
2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že okresný súd napadnutým uznesením zamietol sťažnosť sťažovateľky (povinnej v exekučnom konaní) namierenú proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka, ktorým bol zamietnutý jej návrh na zastavenie exekúcie. Exekučným titulom,

na podklade ktorého oprávnená [REDAKOVANÉ] (ďalej len „oprávnená“), viedla proti sťažovateľke exekúciu, bol výkaz nedoplatkov č. 2109039613 zo 16. augusta 2021. Sťažovateľka tvrdila, že pohľadávka vymáhaná v exekúcii je voči nej nevykonalná, a to z dôvodu, že dlh na zdravotnom poistení uplatnený vo výkaze nedoplatkov vznikol v období od 01/2015 do 12/2019, a tiež z dôvodu, že Okresný súd Bratislava I uznesením č. k. 27 OdK 456/2020 z 5. novembra 2020 zverejneným v Obchodnom vestníku č. 224/2020 20. novembra 2020 vyhlásil na majetok sťažovateľky konkurz a zároveň rozhodol o jej oddlžení tak, že ju zbavil všetkých dlhov, ktoré môžu byť uspokojené iba v konkurze alebo splátkovým kalendárom. Keďže pohľadávka oprávnenej vznikla pred rozhodným dňom a nejde o nedotknutú pohľadávku v zmysle § 166c zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, považuje sa za nevykonalnú, a teda existuje zákonný dôvod na zastavenie exekúcie.

3. Predmetom skúmania exekučného súdu sa stalo posúdenie okamihu vzniku pohľadávky oprávnenej a či táto pohľadávka (ne)podlieha oddlžení sťažovateľky, a teda či ide o dôvod, pre ktorý je potrebné exekúciu zastaviť.

4. Nastolený problém vyriešil okresný súd konštatovaním, že čas vzniku pohľadávky je potrebné vyvodit' z ustanovení zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení zákona č. 718/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z. z.“), pričom rozhodujúcim pre posúdenie vzniku pohľadávky boli okolnosti, za ktorých povinnej vznikla povinnosť uhradiť nedoplatok na poisťnom. Nadväzne vychádzal z tvrdení oprávnenej, ktorá 4. mája 2021 doručila sťažovateľke výzvu na oznámenie platiteľa poisťného. Keďže sťažovateľka na výzvu nereagovala, jej doručením bola v zmysle § 23 ods. 13 zákona č. 580/2004 Z. z. zaevidovaná ako samoplatiteľ podľa § 11 ods. 2 zákona č. 580/2004 Z. z. Až stanovením subjektu, ktorý je povinný platiť poisťné (za určité časové obdobie), došlo k vzniku povinnosti (zaplatiť dlžné poisťné) zo strany sťažovateľky. S ohľadom na uvedené okresný súd uzavrel, že pohľadávka oprávnenej vznikla (a stala sa splatnou) voči konkrétnej osobe (sťažovateľke) 13. mája 2021 (uplynutím 8 dní od doručenia výzvy na oznámenie platiteľa poisťného), ktorú si následne uplatnila výkazom nedoplatkov. Pohľadávka oprávnenej vznikla až po rozhodujúcom dni, nemohla byť do konkurzu prihlásená, a preto nespadá pod oddlžení a možno ju exekúčne vymáhať.

5. Sťažovateľka je na rozdiel od okresného súdu presvedčená o tom, že pohľadávka na poisťnom na verejné zdravotné poistenie vznikla v období od 01/2015 do 12/2019, teda pred rozhodným dňom. V tejto súvislosti poukazuje na relevantné ustanovenia zákona č. 580/2004 Z. z. s tým, že povinnosť uhradiť poisťné vzniká dňom nasledujúcim po dni, v ktorom sa skončila povinnosť platiť poisťné za zamestnanca alebo za samostatne zárobkovo činnú osobu. Pokiaľ verejne zdravotne poistená osoba ukončí pracovný pomer napr. k 31. januáru kalendárneho roka a nebude zaradená do evidencie nezamestnaných, tak za mesiac február jej vzniká povinnosť uhradiť poisťné. Pokiaľ nedôjde k úhrade poisťného, vzniká takejto osobe dlh na poisťnom a zároveň pohľadávka na poisťnom pre zdravotnú poisťovňu. Tomu zodpovedá i rozpis dlžných súm uvedených vo výkaze nedoplatkov zo 16. augusta 2021, v ktorom sa uvádza obdobie, dátum splatnosti poisťného a suma poisťného za jednotlivé mesiace. Dlh na poisťnom za obdobie január 2015 vznikol vtedy, keď 8. februára 2015 nebolo zaplatené poisťné, a 9. februára 2015 vznikla oprávnenej pohľadávka na poisťnom.

5.1. Vydanie výkazu nedoplatkov nie je konštitutívnym rozhodnutím, ale rozhodnutím deklaratórnym, ktorým si veriteľ uplatňuje a vyčísľuje pohľadávky za skoršie obdobie. Veriteľovi nič nebráni uplatňovať si staršie pohľadávky takýmto spôsobom. Vydaním výkazu nedoplatkov sa vymožitelnosť pohľadávok vzniknutých pred rozhodným dňom neobnovuje, a keďže pohľadávky vznikli pred vyhlásením konkurzu, v dôsledku vyhlásenia konkurzu na majetok sťažovateľky a jej súčasného oddĺženia stratili vykonateľnosť.

5.2. Ustanovenie § 23 ods. 13 zákona č. 580/2004 Z. z. uvádza iba to, že poistenec, ktorý ani na výzvu zdravotnej poisťovne nesplní oznamovaciu povinnosť do 8 dní od doručenia výzvy, sa na účely tohto zákona považuje za platiteľa poistného. Dané ustanovenie iba konkretizuje platiteľa poistného, ale nemá nič spoločné so vznikom pohľadávky na poistnom, pretože pohľadávka na poistnom už vznikla. Ak oprávnená doručovala sťažovateľke výzvu na oznámenie platiteľa poistného, urobila tak preto, aby zistila platiteľa poistného, teda toho, kto uhradí dlh na zdravotnom poistení, ktorý už vznikol, a nie dlh, ktorý ešte len vznikne. Až následne bol sťažovateľke doručený výkaz nedoplatkov. Keďže pohľadávka na zdravotnom poistení vznikla za obdobie 01/2015 až 12/2019, konkurz bol vyhlásený 21. novembra 2020 a 13. mája 2021 oprávnená zistila, že platiteľom poistného, ktorý vznikol pred vyhlásením konkurzu, je sťažovateľka, potom mala oprávnená tento dlh odpísať podľa § 17c ods. 1 písm. c) zákona č. 580/2004 Z. z.

6. Z uvedených dôvodov považuje sťažovateľka napadnuté uznesenie za zasahujúce podstatu jej práv. Návrh na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia sťažovateľka odôvodňuje tým, že jej môže vzniknúť závažná ujma, pretože ak dôjde k výkonu exekúcie, už nebude možné prinavrátiť situáciu späť do stavu, aký bol v čase pred výkonom exekúcie.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Ústavný súd zistil, že sú splnené všetky ústavné a zákonné predpoklady na prijatie ústavnej sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie v časti namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, pričom otázku opodstatnenosti tvrdení v nej obsiahnutých bude potrebné posúdiť v konaní vo veci samej, a preto ústavnú sťažnosť v tejto časti prijal na ďalšie konanie (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde).

9. V ďalšom konaní bude ústavný súd skúmať ústavnoprávnu udržateľnosť napadnutého uznesenia, ako aj to, či vo veci sťažovateľky nedošlo k takej interpretácii vo veci aplikovaných právnych noriem, ktorá by znamenala porušenie jej práv.

10. V konaní o prijatej ústavnej sťažnosti ústavný súd následne rozhodne aj o ďalších požiadavkách sťažovateľky uplatnených v petite ústavnej sťažnosti.

11. Sťažovateľka vo vzťahu k porušeniu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ktoré je zaradené v ústave medzi základné práva na súdnu a inú právnu ochranu, neuviedla žiadne konkrétne základné právo, ktoré mal okresný súd porušiť. Rovnako aj obsah jej ústavnej sťažnosti neobsahuje žiadnu argumentáciu týkajúcu sa možného porušenia základných práv obsiahnutých v čl. 48 ods. 2 ústavy.

12. Relevantná ústavnoprávna argumentácia je jednou zo zákonných náležitostí ústavnej sťažnosti podľa § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde a zároveň tvorí právny rámec rozsahu ústavného prieskumu podľa § 45 zákona o ústavnom súde (viazanosť ústavného súdu rozsahom a dôvodmi sťažnosti, pozn.). Z tohto dôvodu ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nedostatok náležitostí ustanovených v § 123 ods. 1 písm. d) zákona o ústavnom súde (výrok 2 tohto uznesenia).

13. Pokiaľ ide o namietané porušenie čl. 12 ods. 1 a 4 ústavy, ústavný súd konštatuje, že tento článok má charakter všeobecného ústavného princípu a primárne neformuluje základné právo ani slobodu fyzickej osoby alebo právnickej osoby. Ústavný súd preto nemá dostatok právomoci konať a rozhodnúť o porušení uvedenej ústavnej normy v konaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (výrok 2 tohto uznesenia).

III.

K návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia okresného súdu

14. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti navrhuje, aby ústavný súd odložil vykonateľnosť napadnutého uznesenia okresného súdu z dôvodu vzniku závažnej ujmy, ktorá jej hrozí výkonom exekúcie.

15. Podľa § 129 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ak by právnymi následkami napadnutého právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu hrozila závažná ujma a odloženie vykonateľnosti nie je v rozpore s verejným záujmom.

16. Účelom rozhodnutia o odklade vykonateľnosti je odkladom núteného výkonu napádaného rozhodnutia alebo dočasným zmrazením ich právnych účinkov zabezpečiť predbežne ochranu sťažovateľa v miere nevyhnutnej a potrebnej na dosiahnutie účelu konania o ústavnej sťažnosti. Zmyslom je zabrániť vzniku stavu, v rámci ktorého by sa zásadným spôsobom znížila alebo ohrozila možnosť ústavného súdu, aby v prípade, ak ústavnej sťažnosti vyhovie, mohol využitím svojej právomoci podľa čl. 127 ods. 2 a 3 ústavy prijať účinné opatrenia na nápravu zisteného porušenia ústavnosti. Tie majú byť zamerané primárne na odvrátenie škodlivých následkov, ktoré sú s porušením ústavnosti spojené, alebo na odstránenie týchto následkov a navrátenie do stavu pred porušením sťažovateľových základných práv (*restitutio in integrum*).

17. Ústavný súd predbežne preskúmal ústavnou sťažnosťou napadnuté uznesenie, dôvody ústavnej sťažnosti i návrh sťažovateľky na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia a dospel k záveru, že návrhu na odloženie vykonateľnosti napadnutého uznesenia v spojení s uznesením č. k. 34 Ek 3729/2021 z 24. januára 2022 je vhodné a žiaduce vyhovieť. Zohľadnil najskôr tú skutočnosť, že hoci napadnuté uznesenie v spojení s uznesením vyššieho súdneho úradníka 24. januára 2022 neukladá sťažovateľke žiadnu povinnosť, je rozhodnutím, ktorým sa zamietol jej

návrh na zastavenie exekúcie vedenej proti nej, ktorý mal odkladný účinok (§ 61k ods. 2 Exekučného poriadku).

18. Ústavný súd prihliadol aj na dôvody uvedené sťažovateľkou v návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého uznesenia a s nimi spojenú hrozbu závažnej ujmy. Ujma, ktorá hrozí sťažovateľke, je podľa názoru ústavného súdu v danom prípade väčšia než ujma, ktorú v dôsledku odkladu vykonateľnosti napadnutého uznesenia môže utrpieť oprávnená. Súčasne ústavný súd neidentifikoval žiaden verejný záujem, ktorý by mohol byť v dôsledku odkladu vykonateľnosti napadnutého uznesenia ohrozený, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

19. Ústavný súd súčasne poukazuje na to, že odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia možno charakterizovať ako rozhodnutie dočasné a predbežné, takže prípadným vyhovením alebo odmietnutím návrhu na odloženie vykonateľnosti ústavný súd nijako neprejudikuje konečné rozhodnutie o ústavnej sťažnosti (I. ÚS 30/09).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu